

Røsten

magasin 8 — juni til august 2015

BISPEKÅBEN SKIFTER SKULDRE

Interview med Holm og Wigh-Poulsen

HJÆLPENDE HÆNDER

Portræt af stiftsadministrationen

GJERLEV KIRKE

800 års historie lige nord
for Randers

LÆS DET NYE MAGASIN PÅ WWW.RØSTEN.DK

VELKOMMEN TIL RØSTEN NR. 8

Velkommen til den ottende udgave af stiftsmagasinet Røsten, denne gang med temaet 'Bispe-kåben skifter skuldre,' hvor I kan læse interview med både den afgående og den kommende biskop over Aarhus Stift.

Vi har nemlig talt med biskop Kjeld Holm om den udvikling, folkekirken har været igennem, siden han trådte til for 21 år siden. Og så har vi mødt Henrik Wigh-Poulsen til en samtale om bispevalget, hvad han lærte under det, og hvad han ser som de væsentligste udfordringer, når han træder til som ny biskop til september.

Desuden er der en videoreportage fra valgdagen, hvor I bl.a. kan se Wigh-Poulsens takketale fra optællingsrummet, og så er der et portræt af stiftskontorchefen med en præsentation af stiftsadministrationen.

Læs også konfirmandernes fadervor fra Skanderborg, der indledes med det mundrette 'Gud, OMG, du er himmelsk,' og se vores reportage fra den dag, Linå Kirke fik sine nye altermalerier, der blev leveret af kunstneren Thomas Kluge selv.

Naturligvis finder I som sædvanlig anmeldelser, nyheder og et kig ind i en af stiftets mange kirker – denne gang Gjerlev Kirke.

Kontakt os gerne med ros og ris, og husk at skrive til os, hvis der er forslag til emner, som vi kunne tage op i Røsten.

Henvendelser om Røsten rettes til:
martin@folkekirkeinfo.dk

GUD, RO OG ORDEN

Af sognepræst og projektmedarbejder i Skole-Kirke-Samarbejdet i Aarhus Kommune Mette Maria Kristensen

Nu udkommer en ny bog om det at undervise konfirmander med særlige behov. 'Gud, ro og orden' er en letlæst indføring i opgaven. Bogen er en hjælpende hånd for forkynderen, der for første gang skal have et hold konfirmander bestående af børn med særlige behov. Og den er en inspiration for den garvede forkynder, der føler at han/hun kører på repeat.

'Gud, ro og orden' er inddelt i to dele: 1. del giver en god og faglig introduktion til, hvad ADHD og autismespektrum-forstyrrelser (ASF) er. Kort og præcist beskrives, hvilke udfordringer, behov og evner børn med sådanne diagnoser kan have. 2. del indeholder konkrete undervisningsoplæg udarbejdet og afprøvet af præster/undervisere. Alle bidragsydere har undervist flere konfirmandhold med børn med særlige behov.

A-D-HVAD-FOR-NOGET?

Den indledende artikel i 1. del er skrevet af speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri i Risskov, Janne Tabori Kraft. Den er faglig og oplysende uden at være fagnørdet. Afsnittet om "Pædagogiske overvejelser" er meget anvendeligt for undervisere, som har eller skal have med børn med særlige behov at gøre.

Den efterfølgende artikel "Klasseledelse i konfirmandstuen" står lidt alene, eftersom den, som den eneste, omhandler inklusion af børn med særlige behov på et konfirmandhold. Ikke desto mindre er artiklen brugbar for mange kirkelige undervisere, da den på en overskuelig måde lister nøgleord op for, hvad de inkluderede børn med særlige behov har brug for. Sluttelig giver artiklens forfatter, Finn Andsjerg Larsen, læseren en venlig påmindelse om, at selv præster ikke kan gå på vandet og egenhændigt undervise hold med op til 32 konfirmander, hvor børn med særlige behov

er inkluderet.

GENKENDELIGHED

Efter at have læst bogen vil ingen være i tvivl om, at struktur, overskuelighed og forudsigelighed er en nødvendighed, når man underviser børn med særlige behov.

Hvert afsnit i inspirationsdelen (2. del) bliver indledt med et kort overblik over bidragsydernes faste struktur og lektionens formål. Efterfulgt af refleksioner over præstens hensigt med lektionen og en beskrivelse af forberedelsen og lektionens forløb.

Undervisningsoplæggene er målrettet konfirmander med særlige behov. 'Gud, ro og orden' giver varierende bud på helt konkrete undervisningslektioner om centrale emner i konfirmandundervisningen. Det skinner tydeligt igennem, at underviserne og de hold, som underviserne står overfor, er og kan noget forskelligt.

Bidragsydernes undervisningsstrukturer lægger sig tæt op ad hinanden, men variationen giver læseren mulighed for at overveje, hvordan han/hun vil strukturere sit undervisningsforløb.

Under læsningen af inspirationsdelen irriterede det mig, at beskrivelserne af de forskellige undervisningslektioner gentager bidragsydernes "plejer." Men efter nærmere overvejelse bidrager gentagelserne til, at læseren oplever sig taget ved hånden og ikke skal bladre frem og tilbage i bogen under forberedelsen af en undervisningslektion.

At omformulere bidragsydernes indledende refleksioner til one-liners er en overvejelse værd. Disse læresætninger kunne konfirmander af alle slags have glæde af enten som afslutning på eller repetition af lektionerne.

Gud, ro og orden FORSIDE 300LÆSVÆRDIG

René Høgh, red. og bidragsyderne giver et godt indblik i deres arbejde med børn med særlige behov. 'Gud, ro og orden' er en hjælpende hånd for forkynderen, der for første gang skal have et hold konfirmander bestående af børn med særlige behov. Og bogen er en inspiration for den garvede forkynder, der føler at han/hun kører på repeat.

Pia Sølftoft
Kierkegaard og kærlighedens skikkelser
<http://goo.gl/dHyYnY>
Akademisk Forlag, 314 s, kr. 299,-

Artiklen er forkortet. Læs hele anmeldelsen af bogen her:
<http://goo.gl/Y2KW5m>

The image shows the cover of a book titled 'Bedre dialog med sognet' by Claus Due. The cover is white with the title in a large, blue, sans-serif font. The author's name 'Claus Due' is in a smaller font at the top right. Below the title, there is a small, colorful illustration of a stained glass window.

Bedre dialog med sognet

Claus Due

BEDRE DIALOG MED SOGNET

Af Martin Høybye

”DET GENEREDE MIG, AT DERES ENGAGEMENT OG HØJE KVALITET I FORKYNDELSEN IKKE NÅEDE UD TIL EN STØRRE DEL AF SOGNET. DER VAR FOR MANGE, DER GIK GLIP AF FOR MEGET”

Letlæst og rigt illustreret håndbog giver konkrete værktøjer til, hvordan kirken kan se på kommunikationen med sogn og menighed på en ny måde.

Claus Due, der til daglig arbejder som rådgiver inden for ledelse, strategi og kommunikation, lægger i forordet til sin nye bog ud med at forklare baggrunden for projektet. Gennem mange år som kirkegænger i Humlebæk var han imponeret af stedets præster, men han syntes, det var ærgerligt, at kirkens gode arbejde ikke nåede bredere ud.

”Det generede mig, at deres engagement og høje kvalitet i forkyndelsen ikke nåede ud til en større del af sognet. Der var for mange, der gik glip af for meget,” fortæller han.

Forfatteren fik heldigvis lyst til at bruge sine faglige evner til at løfte sognets kommunikation og blev opstillet og valgt ind i Humlebæk menighedsråd i 2012, hvor både rådet og præsterne var klar til at smøge ærmerne op. Og i dag har arbejdet sat sig sine spor.

”Det er skønt at se, hvordan det myldrer med mennesker ved kirkens arrangementer. ... Vi har sågar oplevet ’totalt udsolgte’ arrangementer, hvor folk har slæbt havestole frem og sat sig uden for kirken for, gennem den åbne dør, at kunne høre med udefra. ...Der er naturligvis grænser for, hvad vi kan opnå på to år, men vi er på rette vej,” lyder det.

Og sine erfaringer har Claus Due altså nu samlet i udgivelsen 'Bedre dialog med sognet,' med det erklærede formål at inspirere andre til se kommunikationen med sognet på en ny måde. Bogen er let at komme i gang med, og opbygning og illustrationer sørger for, at man er med hele vejen.

Claus Due har allerede en opfølger i tankerne, men denne første bog er bygget op omkring fire "håndplukkede temaer," der vil bidrage "bedst og hurtigst" til at styrke kirkens kommunikation og synliggørelse:

1) Hvad vil du med sognet? (Kend dit sogn, prioriter dine ressourcer og læg din strategi for, hvordan du vil servicere sognet).

2) Websiden som afsæt for alt. (Få mest mulig glæde af hjemmesiden og gør den til omdrejningspunktet for din dialog med sognet).

3) Effektiv dialog med sognet. (Få mere ud af mediebudgettet og blive bedre til at opbygge annoncer, der kommunikerer og profilerer din kirke).

4) Få mest muligt ud af forandringerne. (Forstå, hvorfor forandringer møder modstand og bliv bedre til at implementere tankerne beskrevet i bogens første tre temaer).

Claus Due kalder selv 'Bedre dialog med sognet' for en minibog, og lidt er der om snakken, for det ikke er ikke et digert værk men derimod 100 letlæste sider, og så er der som sagt også godt med illustrationer. Da formatet ikke er det største, kan nogle af illustrationerne virke lidt klemte, men det vil formodentlig ikke være til gene for de fleste læsere. Til gengæld er bogen blottet for fyld og tomgang, og læseren kommer med rundt om fx målgrupper, annonceopbygning, platforme og kommunikationsplanlægning, ligesom der er et afsnit om, hvordan man arbejder med forandringer i en organisation.

Det, man umiddelbart kan savne, er et afsnit om at indarbejde de sociale medier aktivt i kommunikationsarbejdet. Men i forordet forklarer Claus Due, at det er et bevidst fravalg, ligesom pressearbejdet og den skriftlige kommunikation som selvstændige temaer er det.

"Hvis der er ønske om det, kunne det være temaer for en senere bog," siger han.

Den opfølgning læser jeg personligt meget gerne. Men i første omgang anbefales 'Bedre dialog med sognet' til alle, der har interesse i kirkens kommunikation og kan bruge et solidt men lettilgængeligt fagligt input i den retning.

Titel: Bedre Dialog med sognet
Forfatter: Claus Due
Forlag: Due & Partners / BoD Danmark
ISBN: 9788771700473
Format: A5, 100 sider, paperback
Pris: kr. 239,-

A photograph of four clergy members standing in a church. From left to right: a woman, a woman with glasses, a man with glasses wearing a gold cross necklace, and a woman with glasses. They are all wearing black and white vestments. The background shows church altarpieces and a white wall.

ORDINATION I AARHUS DOMKIRKE 1. JUNI

Af Bo Billeskov Grünberger

Mandag den 1. juni var der ordination i Århus Domkirke, hvor biskop Kjeld Holm ordinerede tre ordinander med ansættelse i Aarhus Stift

Cand.theol. Kirsten Frost Vase er blevet ansat som sognepræst i Svostrup-Voel Pastorat, der ligger øst for Silkeborg. Kirsten Frost Vase er tidligere skoleleder gennem 18 år, og ansættelsen er hendes første som præst.

Cand.theol. og ph.d. i teologi Marie Hedegaard Thomsen ventes ansat som sognepræst i Hadsten-Nr. Galten-Vissing-Ødum-Hadbjerg-Lyngå-Skjød-Lerbjerg Pastorat. Marie Hedegaard Thomsen har i sin ph.d. forsket i folkekirkens menighedsliv.

Og cand.mag. Nanna Elgaard Holm er ansat som specialkonsulent ved Danske Diakonhjem og ulønnet hjælpepræst i Trige-Ølsted-Spørring Pastorat. Nanna Elgaard Holm er cand.mag. i religionsvidenskab og har været medlem af Egå menighedsråd.

MINISTRE UDSENDER MODELKATALOG

Pressemeddelelse

Konfirmationsforberedelsen og folkeskolereformen passer fint sammen. Det skriver kirkeminister Marianne Jelved og undervisningsminister Christine Antorini i et fælles brev til alle landets kommunalbestyrelser, biskopper, provster og præster.

Baggrunden er, at der i den seneste tid har været rejst kritik af, at folkeskolereformen har ført til, at den hidtil kendte konfirmationsforberedelse er kommet under pres. Reformen betyder, at skoledagen er blevet forlænget. Og den samlede undervisningstid i 7. og 8. klasse på 1.400 klokketimer om året har nogle steder fået skyld for at skubbe konfirmationsforberedelsen væk fra den vante placering, som ofte har været to sammenhængende timer om morgenen.

Men sådan behøver det ikke være, skriver Marianne Jelved og Christine Antorini.

I brevet understreger de, at folkeskolereformen og konfirmationsforberedelsen begge på flere forskellige måder kan tilgodeses inden for lov-

givningens rammer. Det demonstreres i et medfølgende modelkatalog, hvor det på 16 forskellige måder lokalt er lykkedes at få tidskabalene til at gå op.

”Det drejer sig om at få spredt de gode eksempler, for selv om der er udtrykkelige regler for både skoleundervisning og konfirmationsforberedelse, så er det langt fra en umulig kabale,” siger Marianne Jelved.

F.eks. er et skoleår ofte udregnet som et 40 uger langt forløb med gennemsnitligt 35 ugentlige klokketimer. Men det er en årsnorm, og der er ikke noget, der hindrer en kommunalbestyrelse i at give mulighed for efter lokale ønsker og behov at tilrettelægge undervisningstiden på en anden måde. Det kan indebære, at længden af skoledagen varierer fra dag til dag eller fra uge til uge.

Brevet kan læses her:
<http://goo.gl/dC6Cx8>

A close-up portrait of an elderly man with glasses and a mustache, looking slightly downwards. He is wearing a dark, vertically striped shirt. The background is blurred, showing what appears to be a bookshelf.

JEG HAR ALDRIG MØDT ANDET END VENLIGHED

EFTER 21 ÅR SOM BISKOP OVER ÅRHUS STIFT STOPPER KJELD HOLM. VI HAR TALT MED BISKOPPEN OM, HVAD ÅRENE BRAGTE. OG LIDT OM, HVAD FREMTIDEN BRINGER.

Af Martin Høybye

Der kan være en tilbøjelighed til at sige, at der ikke sker noget inden for folkekirken. Men ifølge Kjeld Holm er det meget langt fra sandheden. I sine 21 år som biskop og 41 år som præst har han oplevet en rivende udvikling.

I 1994 var det internationalt familieår. I Danmark vandt Socialdemokratiet folketingsvalget med Poul Nyrup Rasmussen i spidsen, og entertaineren Jacob Haugaard blev valgt ind som løsgænger. Hjemmeservice-ordningen trådte i kraft, færgen Estonia sank, og Sverige og Finland stemte for medlemskab af EU. I Århus Stift var der bispevalg, og den daværende sognepræst ved Ellevang Sogn, Kjeld Holm, løb med sejren, hvorefter han kunne efterfølge Herluf Eriksen som biskop over Århus Stift.

”Jeg tager mig selv i at tænke, hvilke enorme forandringer der er sket i de år. Der er kommet en

lang række nye initiativer på det forkyndelsesmæssige område, som ikke var der, da jeg startede. Den indledende konfirmandundervisning var fx slet ikke i gang i det omfang, den er i dag, hvor der jo ikke er et sogn, der ikke har minikonfirmander. Babysalmesang er kommet til. Og skole-kirke-samarbejdet var så småt var i gang i Randers og Syddjurs. Men i dag er der skole-kirke-samarbejde over alt i stiftet,” forklarer Kjeld Holm.

Noget, som biskoppen har lagt mange kræfter i, har været at være med til at sørge for præstestillinger, hvor der var behov, men hvor der ikke var den traditionelle sogneramme at tænke betjeningen ind i.

EN ORDENTLIG OG TROVÆRDIG, GEJSTLIG BETJENING

”Vi fik større og større institutioner, og jeg kunne se med det samme, at vi måtte gøre noget ved det

kirkeligt. I 1994 var der slet ikke sygehuspræster i det omfang, der er i dag. Og vi har fået hospice flere steder, som har kirkelig fået betjening. Ligesom de store institutioner for psykisk og fysisk handicappede har fået det. Da jeg startede, havde man en fængselspræst ved statsfængslet i Horsens og en lille smule betjening ved arresthuset i Aarhus. Men i dag er der ikke et arresthus, ikke et fængsel i Århus Stift, der ikke har en ordentlig og troværdig, gejstlig betjening. Det glæder jeg mig over,” siger biskoppen.

På det strukturelle plan er der også sket meget. Ifølge Kjeld Holm var det fx tidligere sådan, at provsterne konsekvent sad som formænd for provstiudvalgene. Det er i dag mere undtagelsen en reglen, og så er stiftsrådene kommet til med repræsentanter fra provstierne:

”Vi var vel nok det første stift i landet, der foranstaltede et stiftsråd, og på det tidspunkt var der endnu ikke et lovgrundlag. Det gjorde vi for at få et sted, hvor repræsentanter fra de forskellige provstier kunne få en debat om de fælles vilkår og anliggender, og hvor man måske kunne udstikke nogle visioner. Det skulle lige løbes i gang, men jeg har virkelig nydt at være med til stiftsrådsmøderne,” fortæller han.

FOLKEKIRKENS UDKALD TIL ENGAGEMENT

Tiden og samfundsudviklingen sætter sig altså spor i folkekirken. Og selv om det for nogle kan virke som om, at kirken står stille, er biskoppen ikke bekymret for, om den har tag i det danske folk.

”Der er tale om en anden – positiv – folkelig holdning til folkekirken nu end tidligere. Da jeg blev præst for 41 år siden, var dåbsprocenten højere, men når man kom ud til dåbssamtaler, gav folk ofte udtryk for, at det var noget, de gjorde, for at gøre den ældre generation glad. I dag ser man jo, bare i den måde man samles omkring døbefonten, et helt andet nærvær, et helt andet engagement fra almindelige mennesker. Det er folk, som måske ikke kommer i kirke hver søn-

dag, men som altså kommer der ved større begivenheder, overgangsriter og den slags. Der er en betydeligt større positiv forståelse. Det, man kunne opleve som en latterliggørelse af kirken, da jeg startede som præst, hvor den blev opfattet som en støvet, gammel institution, det oplever jeg faktisk ikke længere,” siger han.

En del af årsagen til det positive skift kan bestå i, at kirken er fast grund under fødderne i en verden, der er stadig mere fragmenteret:

”Det udkald til et engagement i verden omkring os, som folkekirken har oplevet, tror jeg, har været det altafgørende skift i kirkens måde at være til på i det danske samfund. Det er ikke længere kun kristendom som en isoleret størrelse, der drejer sig om det enkelte menneskes frelse, men også en forholden sig til alle de ting, som det moderne samfund fører med sig. Hvordan kirken skal gøre sig gældende i det senmoderne, flydende og fragmentariske,” fortæller Kjeld Holm.

VENNER UDEN FOR MENINGSFÆLLESSKABET

Han mener ikke, at man som præst og kirke sige, at der kun er én ting, man beskæftiger sig med. Der er det enkelte menneskes nød og problemer, og der er et samfunds nød og problemer. De to ting kan ofte hænge sammen, og de er i hvert fald ikke modsætninger.

’Den lette reaktion på en kompliceret verden er at blive fundamentalist, hvad enten man er muslim eller kristen. For så kan man sige, at ”her har vi sandheden, her har vi noget, der ikke kan rokkes,” når verden bliver for fragmenteret. Det går bare ikke. Man er nødt til at være kirke på dialogens præmisser, for ellers bliver det utroværdigt, og det gælder både islam og kristendom,” lyder det fra biskoppen.

Og netop de præmisser har han forsøgt at styre efter, når han har valgt, hvilke kredse han skulle søge sine venskaber i som biskop. Det bærer en pointe i sig, som han gerne råder nye præster til at tage med sig på vejen:

”Jeg er jo kommet i alle kredse – også kulturelle og politiske – i alle 21 år. Og det har der været en grund til for mit vedkommende. For, som jeg har sagt mange gange, når jeg har haft nye præster til bispeeksamen: ’Lad være kun at have jeres vennekreds blandt præster og teologer. Når I kommer ud, skal I også være venner med andre end lige dem, I har et meningsfællesskab med, og I skal møde en anden virkelighedsopfattelse.’ Det har jeg selv levet meget af. At jeg har kunnet tale med mennesker, der kom et helt andet sted fra i samfundet,” siger han.

ALTING HAR SIN TID

Nu lakker tiden som biskop over Aarhus Stift mod enden for Kjeld Holms vedkommende. Der er helt konkret afskedsgudstjeneste den 21. juni 2015, i domkirken. Men det bliver ikke en overgang fra en travl bispekalender til lediggang

”Nej, for jeg er formand for Rådet for Socialt Udsatte her i Aarhus. Jeg sidder i bestyrelsen for Ensomme gamles værn, som er en fond, der uddeler penge til forskning på området. Og så er der en række andre udvalg, jeg sidder i. Jeg vil også læse og skrive og holde foredrag. Hvad det sidste angår, er jeg ved at være rimeligt booket op for det næste trekvarter år, hvis jeg også skal kunne trække vejret engang imellem,” forklarer han.

Med 21 års bispeerfaring kunne det være nærliggende at spørge Kjeld Holm, hvad en ny biskop bør fokusere på, og hvilke faldgruber han skal tage sig i agt for. Men den slags gode råd er ikke noget, han begiver sig af med, og det er der en særlig grund til:

”Jeg var selv så privilegeret, at jeg fulgte efter en, der sagde: ’Gør tingene, som du nu synes, de skal gøres.’ Dermed ikke sagt, at jeg ikke tror, han en gang imellem har vendt det hvide ud af øjnene, når han så i pressen og andre steder, hvad jeg så gjorde, men han har aldrig sagt noget. Og det kommer jeg heller ikke til i forhold til min efterfølger. Alting har sin tid,” fortæller biskoppen.

JEG HAR IKKE NOGET TIL GODE

Mange af årets søndage har Kjeld Holm, når han ikke selv har prædikeret, været ude et sted i stiftet og er gået til gudstjeneste som almindelig kirkegænger. Det har givet mange minder, som dengang han resolut blev inviteret på frokost af en anden kirkegænger, fordi bispeboligen var under renovering, og han var spændt på, om han nu overhovedet kunne få noget at spise, når han kom hjem.

”Det har altid slået mig, hvor venlige og imødekommende folk har været. Gang på gang har jeg mødt en umådelig venlighed og imødekommenhed. Det betyder ikke, at jeg tror, jeg har været elsket af alle – bestemt ikke. Men jeg har aldrig mødt andet end venlighed, når jeg er kommet ud, heller ikke når jeg selv har prædikeret. Og det fylder mig med taknemmelighed. Tænk, hvis man sad her efter 21 år og følte, man havde været på kant med alt og alle, så var det jo træls at skulle gå ind i sin pensionisttilværelse. Nu kan jeg sige: Jeg har ikke noget til gode,” siger Kjeld Holm.

Kjeld Holm har været præst i 41 år, for han var sognepræst i 20 år i Ellevang Sogn, Aarhus Nordre Provsti, inden han blev biskop i 1994. Der er afskedsgudstjeneste i Aarhus Domkirke den 21. juni, 2015, kl. 14.00.

BUDSKABET OG DEN VIBRERENDE NUTID

HENRIK WIGH-POULSEN KAN NOGLE MÅNEDER ENDNU KALDE SIG DOMPROVST I ODENSE. MEN SNART SKIFTER BISPEKÅBEN SKULDRE, OG DEN NYE ADRESSE BLIVER DALGAS AVENUE I AARHUS, NÅR HAN TIL SEPTEMBER TILTRÆDER SOM BISKOP OVER AARHUS STIFT.

Af Martin Høybye

Vi har talt med den kommende biskop om valgkampen, hvad han lærte under den, og hvilke udfordringer for stiftet, der umiddelbart ligger i kortene.

Henrik Wigh-Poulsen tager imod i den rummelige embedsbolig i Odense en lidt kølig morgen i maj. Han byder på kaffe i havestuen, mens han adværer om, at den yngste søn, som netop dagen før har fejret sidste skoledag på gymnasiet, kan ske at vågne op på et tidspunkt i løbet af interviewet, og at det ikke nødvendigvis er et kønt syn. Efter den indledende joke fornemmer jeg, at der her er højt til loftet – i mere end en forstand. Sidst, vi så hinanden, var til selve valgdagen den 7. maj, hvor stemningen var anderledes spændt. Dagen faldt dog, som bekendt, ud til domprovstens fordel, og det er selvfølgelig hele anledningen til mødet her.

”Jeg lærte rigtig meget om stiftet under valgkampen, men jeg har samtidig kun lige skrabet i

overfladen, det ved jeg godt. Og det er jo det, jeg skal bruge min tid som biskop på at trænge endnu dybere ned i. Men valgkampen faldt ligesom i to tempi, hvor jeg først var rundt at møde folk og se hvordan tingene hang sammen lokalt og de forskellige, der er i stiftet. Vi havde nogle rigtig gode samtaler, og jeg tog opløftet af sted og hjem hver gang. Det var i sig selv meget lærerigt, og så var der jo også debatmøderne,” fortæller han.

EN GIGANTISK ANSÆTTELSESAMTALE

I valgkampens forløb havde de stemmeberettigede mulighed for at ”se giraffen” ved flere lejligheder, når de to bispekandidater stillede op til debatmøder forskellige steder i stiftet. Langt størstedelen af de stemmeberettigede tog på denne måde kandidaterne nærmere i øjesyn.

”Debatmøderne var ligesom en gigantisk ansættelsessamtale, hvor man ikke sad over for en

bestyrelse på ti medlemmer eller et menighedsråd men over for i alt 1700 mennesker fordelt på hold. Det er jo en fantastisk ting, at folk har så stor interesse for det. Når man bliver valgt, så er det virkelig et mandat, der vil noget,” siger Wigh-Poulsen.

Han tilbyder mere kaffe og skænker til os begge, før han fortsætter:

”En valgkamp er ikke kun et spørgsmål om at fremføre egne synspunkter hele tiden. Det er også noget med at kunne lytte til de synspunkter, din modpart repræsenterer. Modkandidaten har jo folk, der er stillere for ham og har synspunkter, som han står for. Det gør også, at når valgkampen er ovre, påhviler det den, der blev biskop at kunne høre, hvad der blev sagt. Og agere på det, hvis der er noget, man ikke havde øje for,” forklarer han.

MANGE STRUKTURELLE UDFORDRINGER

Aarhus Stift er geografisk og befolkningsmæssigt stort, så der vil altid være nogle meget konkrete udfordringer. Det kræver fremsynethed og ifølge den kommende biskop også kreativitet. For de dage er for længst forbi, hvor strukturelle problemer blev løst med et pennestrøg.

”Mange af de udfordringer, jeg er blevet bekendt med, har at gøre med det strukturelle. Der er en stor søgning mod byerne, som næsten er at sammenligne med en folkevandring – for Aarhus’ vedkommende er det op mod 4-5.000 mennesker om året, hvilket der faktisk skal halvanden præstestilling til at dække. Og det er et arbejde, som er stort og kræver forberedelse, for man skal indtage dem, det handler om. Det var jo nemt, hvis det bare kunne gøres ved at sidde en sen natte-time på bispegården og tegne nogle streger på et kort, men det kan det på ingen måde,” fortæller han.

En ting er det strukturelle, men der er også nok at tage fat på, når det handler om selve forkynnelsen. Og hvordan folkekirken skal blive ved at være relevant og til stede i medlemmernes

liv. Det fremgår klart, at opmærksomheden på samtiden ligger Henrik Wigh-Poulsen meget på sinde.

BISKOPPEN SKAL TALE OP

”Vi skal hele tiden finde ud af, hvordan evangeliet kan forkyndes ind i nutiden. Det kan vi gøre på mange forskellige måder. Vi gør det selvfølgelig om søndagen i kirken, men alt det, vi laver som kirke ude i sognene, handler om, at evangeliet skal forkyndes. Og det skal det altid, så folk kan høre det og forstå det, og så det siger dem noget. Det vil sige, at du skal have omsat det her gamle budskab til vibrerende nutid i 2015. Her, hvor vi bor, færdes og lever,” siger han.

Under vores snak er solen meget passende brudt frem. Det hæver temperaturen i havestuen betragteligt, og han rejser sig for at åbne døren til haven, så vi kan få lidt forårsluft ind. Jeg har læst, at han under valgkampen har omtalt biskoppens magt som en talemagt – ikke en talmagt. Og det beder jeg ham uddybe:

”Vi bliver mere forskellige som folk – også inden for folkekirken. Og en gang imellem skal der også være nogen, der kan sige, at der er noget, vi er fælles om. Og at der er en grund til, at vi gør dette her. Meget af mit bispearbejde vil konkret handle om at komme ud til folk og give mod og lyst til at tage fat. Menighedsrådene gør jo et enormt arbejde, og nogle gange kan man måske tabe pusten og tænke: ’Hvad skal det til for?’ Der er det mig, der skal gå ud og sige, at det er et vigtigt arbejde, fordi vi skal have forkyndt evangeliet. Jeg skal tale op,” forklarer han.

ORDETS GØRELSE – IKKE KUN HØRELSE

Det er tydeligt, at livet i menighederne og det arbejde, der foregår her, i høj grad har den kommende biskops bevågenhed. Og han oplever en folkekirke, hvor frivilligheden, og det at ville gøre noget for andre, er tiltagende vigtigt.

”Der er rigtig mange, der fx gerne vil ind og gøre en forskel i en diakonal sammenhæng, hvor det

handler om at hjælpe andre mennesker. Det kan være at holde en fællesspisning en gang om ugen, hvor dem, der ikke har så mange at snakke med, kan komme og være med. Det kan være at gøre det lettere for familien til en, der er i fængsel. Det kan være den tunge sociale indsats som den, de står for i Kirkens Korshær i Aarhus. Det kan være genbrug. Der er en lang række områder, hvor folk gerne vil være med til at yde et bidrag. Det er på alle måder godt. Også for dem, der gerne vil gå ud og gøre evangeliet gældende – rent konkret – så det bliver ordets gørelse og ikke kun ordets hørelse. Det er der rigtig mange, der efterspørger, og det er også en del af vores folkekirkelige forskellighed,” fortæller Henrik Wigh-Poulsen.

FOLKEKIRKEN ER EN VINDERSAG

Han har tidligere kaldt netop diakonien for en folkekirkelig vindingsag. Og dem kan der vel ikke være for mange af. Derfor er det oplagt at spørge, hvilke andre folkekirkelige vindingsager, han ser. Det kunne være funktionspræsterne på sygehuse, i fængsler og i andre institutioner, men Henrik Wigh-Poulsen tager fat i noget, der handler om en helt anden form for synlighed:

”Folkekirken er også selv en vindingsag i kraft af sin rene tilstedeværelse i det fysiske rum. Vores kirker står som huse blandt huse, men vi kommer også til at stå for en velgørende modkultur i tiden, fordi det jo i nærmest alle andre rum, man færdes i, handler om at være hurtig og med på beatet. I kirkerne går tiden langsomt – på den fede måde. Her finder du et sted, hvor du trækker på en tradition og en eftertanke. Her er et sted, hvor det ikke er mig, den enkelte, der skal køre løbet, men hvor man træder ind i en større sammenhæng. Og det er bare én af de styrker, som folkekirken har lige netop i disse år. Den kommer til at repræsentere noget varigt, gedigent og autentisk,” mener han.

Mens vi taler, dukker sønnen op fra værelset. Han ser nu ikke videre medtaget ud af nattens strabadser, og efter at have hilst på finder han køkkenet, hvor jeg kan høre lyden af en køleskabslåge, der åbnes. Imens tager vi os af den sidste kaffe fra stempelkanden. Der er rart her i domprovstebo-

ligen i Odense. Gode rammer, dejlig have, charmerende kvarter. Jeg spørger, hvordan det bliver at tage afsked med alt det, der er bygget op her gennem de sidste snart syv år.

GLAD FOR AT VENDE HJEM TIL AARHUS STIFT

”Det er altid svært at tage afsked, altid vemodigt. For man knytter sig til nogle mennesker. Da jeg kom hertil fra Grundtvig-akademiet, kom jeg jo udefra, og fandt mine ben som prædikant igen i de her fantastiske kirker. Og jeg har som provst lært meget om folkekirkens indretning. Jeg har både været nede i maskinrummet og oppe i udsigtsmasten, eller prædikestolen, og det har været meget lærerigt,” siger Henrik Wigh-Poulsen og fortsætter:

Samtidig er jeg lykkelig for at komme til Aarhus, til det stift jeg stammer fra. Oven i købet på den meget privilegerede plads, som biskoppens er. Min kone stammer også fra Aarhus, så der er tale om en hjemvenden for os begge. Jeg ser rigtig meget frem til at træde til som biskop til september. Jeg ser frem til at komme ud og tale med folk, hvor de er. Ud at tale med menighedsråd og præster og lære stiftet at kende fra en ende af,” siger han.

Henrik Wigh-Poulsen tiltræder som biskop den 1. september 2015, og den 6. september er der bispevielse i Aarhus Domkirke.

BISKOPPENS HJÆLPENDE HÆNDER

AARHUS STIFT STRÆKKER SIG FRA HORSSENS I SYD TIL SILKEBORG I VEST OG HOBRO I NORD. DER ER 336 SOGNE OG GODT 330 PRÆSTER, SÅ DER ER NOGET AT HOLDE STYR PÅ. MEN NÅR HENRIK WIGH-POULSEN TRÆDER TIL SOM BISKOP, STÅR EN STIFTSADMINISTRATION KLAR TIL AT HJÆLPE HAM I DET DAGLIGE.

Af Martin Høybye

Stiftsadministrationens daglige arbejde varetages af stiftskontoret med biskoppen som øverste leder. Vi har spurgt stiftskontorchef Jette Madsen, hvad det er for en arbejdsplads, den nye biskop bliver en del af, og hvad hendes egen baggrund er.

– Kan du fortælle lidt om din baggrund?

“Jeg er uddannet cand. jur. fra Aarhus Universitet i 1991. Og efter jeg blev færdiguddannet, har jeg arbejdet som advokatfuldmægtig og som fuldmægtig ved Statsforvaltningen. Jeg kom til Aarhus Stift i 1998, hvor jeg startede som fuldmægtig. I 2001 og 2002 var jeg konstitueret kontorchef, og i 2005 overtog jeg jobbet som stiftskontorchef,” fortæller Jette Madsen.

– Hvad er din funktion nærmere bestemt ved Aarhus Stift?

“Mine opgaver kan opdeles i, at jeg er daglig leder af stiftsadministrationen, herunder GIAS-center, at jeg sidder med sagsbehandlingen inden for hele det biskoppelige området, dvs. ansættelse af præster, strukturforhold, tilsyn, klagesager, lønforhandling for præster m.v. Jeg deltager i arbejdet med stiftsrådet, stiftsudvalg, arbejdsmiljø for præster, udgivelse af stiftsårbogen, landemode, præstestævne, den fælles kapitalforvaltning. Og så har jeg amanuensisfunktion for biskoppen,” forklarer hun.

– Og hvilke opgaver løser stiftsadministrationen generelt?

“Stiftsadministrationens opgaver kan opdeles i følgende punkter:”

- lønservice for menighedsrådene
- lønbehandling for præsterne ansat i Aarhus Stift

- varetagelse af opgaver i KAS/GIAScenter sammen med Viborg Stift
- økonomi, som omfatter stiftets egen bevilgning, præstelønsbevillingen, stiftsmidlerne, herunder sekretariatsfunktion for den fælles kapitalforvaltning sammen med Viborg Stift
- behandling af byggesager
- rådgivning om kirkefunktionærer
- sagsbehandling af alle opgavetyper indenfor den folkekirkelige lovgivning
- ansættelse af præster/provster
- menighedsrådsvalg
- sekretariatsbistand for stiftsrådet, herunder enkelte stiftsudvalg
- arbejdsmiljø for præster
- strukturforhold i stiftet
- tilsynsopgaver

– *Hvor mange ansatte er I til at få de ting fra hånden?*

“Vi er 13 medarbejdere ud over biskoppen. Og det er fordelt på tre jurister, en økonomimedarbejder og ni HK’ere.”

– *Bestemmer stiftsadministrationen selv, hvordan personalet sættes sammen?*

“Det er sådan, at stiftskontorchefen ansættes af Kirkeministeriet, mens det øvrige personale ansættes af stiftet.”

– *Og hvad er biskoppens rolle i det daglige arbejde i stiftsadministrationen?*

“Biskoppen er hovedperson i det daglige arbejde i stiftsadministrationen, da han alene har kompetencen inden for de fleste typer sager, eller også har han kompetencen som en del af stiftsøvrigheden.”

– *Hvad er det for et stift, den nye biskop overtager til september?*

“Den nye biskop overtager et veldrevet stift, hvor der selvfølgelig er udfordringer rundt i stiftet, men overordnet set er stiftet i god form,” siger Jette Madsen.

Ordforklaring:

KAS: står for ‘Kapital Administrations System’ og administrerer menighedsrådenes indeståender i stiftsmidlerne.

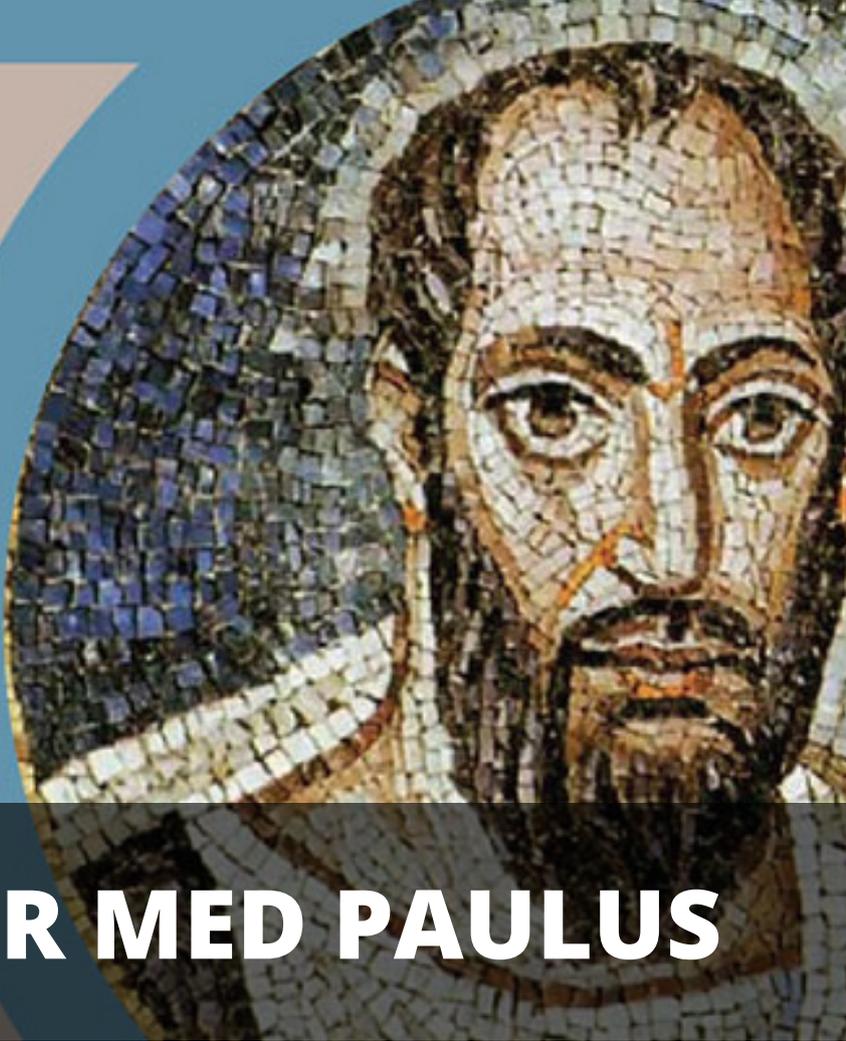
GIAS: står for ‘Gravsteds Indberetnings- og Aftale System.’ Det er et system for kirkegårdene, hvorfra der kan udskrives tilbud til pårørende om vedligeholdelse af gravsteder på kirkegårdene.

I 2010 blev der udviklet et fælles system til administration af gravstedsaftaler for hele landet. Den enkelte kirkegård kan lave et tilbud til de pårørende om vedligeholdelse af et gravsted på kirkegården. Når tilbuddet betales af de pårørende kommer pengene ind i GIAS-systemet, hvorfra de overføres til det enkelte menighedsråds konto i KAS.

KAS omfatter alle menighedsrådenes indeståender i stiftsmidlerne og midlerne administreres i fælleskab af en bestyrelse med en repræsentant fra hvert stiftsråd i de 10 stifter. Aarhus og Viborg Stifter udgør i fællesskab sekretariatet for bestyrelsen.

Biskoppen og statsforvaltningsdirektøren udgør stiftsøvrigheden, der er øverste myndighed i stiftet. På stiftskontoret er der 13 ansatte fordelt på 3 jurister, 1 økonomimedarbejder og 9 HK’ere.

A mosaic portrait of Paulus, showing a man with a beard and long hair, looking slightly to the right. The mosaic is composed of small, colorful tiles in shades of blue, brown, and white. The background of the image is a light blue and beige color with a large, stylized 'A' shape.

KARUSSELTUR MED PAULUS

Af: Unna-Pernille Gjørup, konst. sognepræst i Gellerup

Fremragende ny bog går i dybden med Romerbrevet og frigør Paulus fra sin rolle som en 'antik Luther'. Ganske som en karusseltur kan give varierede udblik på landskabet, får læseren grundige, nærmest svimlende analyser og nye perspektiver på brevet.

At få udvidet sin viden og få åbnet helt nye perspektiver på noget kendt kan godt fremkalde en mental svimmelhed. At læse den nye bog 'Paulusevangeliet. Nye perspektiver på Romerbrevet' kan give den samme fornemmelse.

Der diskuteres ud fra to perspektiver, nemlig 'det nye Paulusperspektiv' og 'det radikale Paulusperspektiv,' og det er om at hænge på.

For lad det være sagt med det samme: Bagside-tekstens ord om at bogen henvender sig til "studerende, præster og læsere, som uden særlige

forudsætninger ønsker at arbejde ... med denne centrale tekst" forventer meget af læseren. Men har man en interesse for eksegese, (den teologiske disciplin, hvor religiøse tekster fortolkes), er der også meget at komme efter.

VIDUNDERLIGT NØRDET OG NÆRGÅENDE

Bogen er en lærd, bredt facetteret og en vidunderligt nørdet, nærgående eksegese af Romerbrevet, der er en "en teologisk og idehistorisk klassiker". Bogens 12 kapitler har til formål at give en indføring i brevet "i dets oprindelige kommunikationskontekst, Paulusevangeliet-FORSIDE_web baseret på de seneste årtiers internationale eksegetiske forskning", og er skrevet af ti forskellige forskere, otte danske og to nordiske, der med hver deres fagkundskab går i dybden med alle tænkelige og utænkelige aspekter, detaljer og store linier af brevets tekstafsnit, fremadskridende gennem brevets 16 kapitler. Det

opleves som passioneret forskning, og gejsten smitter.

PAULUS VAR IKKE LUTHERANER

Det kan ikke være en overraskelse. Men først fra midten af 1970'erne er den internationale eksegesis begyndt at læse Paulus i sin historisk-specifikke kontekst. Og dermed gør de to nye parallelle bølger op med den protestantisk prægede læsning af Paulus som en 'antik Luther' og fastholder ham i stedet i hans idé- og mentalitetshistoriske kontekst.

Den ny Paulusforskning er dermed et paradigmeskifte og et opgør med en klassisk, protestantisk læsning.

VELSKREVEN, LETLÆSELIG VIDENSKABELIGHED

Denne læser var ikke den stærkeste eksegetiker i studietiden, og det er heller ikke, indrømmet, mange timer jeg har brugt på det siden. Så Paulusevangeliet udfører et lille under: jeg var totalt optaget af langt de fleste kapitler. Læste fodnoter og bladrede ivrigt i min egen 1992-oversættelse, blev glad når gamle understregningers betydning blev genkendt og de mange transkriberede græske ord husket. Bogen gav stor lyst til at læse mere eksegesis og mere Paulus.

Mange af kapitlerne er rene 'page-turnere,' fordi de er virkelig velskrevne og letlæselige i al deres videnskabelighed. Andre fordi den nørdede detaljeringsgrad simpelthen fremkalder en horisontudvidende beundring: Tænk at gå så meget ind i små ting, jeg aldrig før har set, tænkt etc. Det ægger til nysgerrighed.

Hvert kapitel rummer en grundig litteraturliste, ligesom bogen til slut tilbyder navne- og emneregister samt et kilderegister.

Det giver sig selv, at en bog om Romerbrevet må handle en del om Paulus og hans breve, men den øvrige Bibel inddrages naturligvis også.

Det var betagende at få indsigt i forskningen og tænkningen om fx antik retorik, genealogi og etnicitet, dåb, eskatologisk anderledeshed, etik, betydning af hilsner og tekstkritik. En dyb kilde til svimlende viden.

SPRING PÅ KARUSELLEN

Stig på Pauluskarussellen; der er alt at vinde, for her får man en formidabel forskningsbaseret detailanalyse af de vildeste store linier og de mindste detaljer. Svimmelheden, der hører med, vil omdannes til ny og ajourført bred viden og giver fornyet lyst til og appetit at gå i kødet på Paulus og Romerbrevet. Også ved prædikenforberedelsen, for dem der har den slags at tage stilling til.

Anmeldelse af:

Paulusevangeliet. Nye perspektiver på Romerbrevet. Red. af Kasper Bro Larsen og Troels Engberg-Pedersen. Anis 2015, 345 sider.
Kr. 295,-

Fakta:

Eksegesis kommer af det græske ord *exegesis*, 'forklaring', af *exegeomai* 'forklare'. Dvs. tekstfortolkning, især af Bibelen.

Genealogi kommer af det græske *genea*, 'slægt'. Læren om de menneskelige relationer ud fra afstamning, herunder etnicitet. Fx: var Abraham jødernes stamfar pga. omskærelsen, pagten eller troen. Var Paulus jøde eller kristen?

Etnicitet kommer af det græske ord: *ethnos*, 'folk'. Det kan handle om nation, være politisk og kulturelt defineret, herunder religiøst.

Eskatologi er læren om de sidste tider. Ordet findes ikke i Bibelen, men sammenfatter de forestillinger der knyttes til forventningerne om historiens ende og mål.

KLUGE I LINÅ

**EN LOKAL GIVER HAR DONERET ET STØRRE BELØB TIL NYE ALTERBIL-
LEDER I LINÅ KIRKE, OG SELVE ALTERTAVLEN ER BLEVET RENOVERET
FOR 300.000 KR., SOM BL.A. ER INDHENTET FRA FONDE SOM AGUSTI-
NUS FONDEN OG DRONNING MARGRETHE OG PRINS HENRIKS FOND.**

Af Martin Høybye

Afsløringen af de nye alterbilleder skete ved en festgudstjeneste Skærtorsdag, men vi tog med, da billederne ankom til kirken og fik en snak med de ansatte, menighedsrådet og kunstneren selv.

”Thomas Kluge, der mest er kendt i offentligheden for sine portrætmalerier af kongefamilien, har malet ikke bare ét men to billeder til det gamle alter. Det ene billede er en malerisk gengivelse af hovedet af en statue af Johannes Døberen, som er ophængt i Linå kirke,” fortæller Sune Haubek, der er sognepræst i Linå.

Det store billede forestiller fodvaskningen Skærtorsdag, hvor Jesus ifølge Johannes-evangeliet vaskede apostlenes fødder. Og menighedsrådet er meget tilfreds med resultatet, som Kluge selv kalder fortællende kunst – ikke kun dekorativ.

”Thomas Kluge, hvis malestil på en gang er rembrandtsk i sit klassiske udtryk men også moderne i sin måde at opstille sine motiver på, har skabt to billeder, som vil pryde alteret og inspirere kirkegængerne i mange år. Og det 400 år gamle alter fremstår nu farverigt og nystandsatsat,” siger Sune Haubek.

Se vores video fra dagen, hvor billederne ankom til Linå Kirke, her: <https://www.youtube.com/watch?v=7NIVmgirY2M>

Thomas Kluge Larsen
Født i 1969 og har blandt andet malet to fotorealistiske portrætter af dronning Margrethe 2. og et af kronprins Frederik.

KONFIRMANDERNES FADERVOR

Af Martin Høybye

'Gud, OMG, du er himmelsk. Al respekt til dig, du styrer for vildt.' Sådan kan det blandt andet lyde i Skanderborg, når præsten beder konfirmanderne skrive deres egen version af fadervor.

Lars Buch Viftrup, der er sognepræst i Skanderborg Sogn, fortæller, at denne form for gendigtning bruges flere steder, så han vil ikke tage æren for idéen men vil gerne sætte lidt ord på processen.

"Med inspiration fra det fadervor, som rapperen 'Jokeren' har lavet, bliver konfirmanderne udfordret til at formulere fadervor med deres egne ord. De arbejder i små grupper, og når de har afleveret deres bud, samler jeg de mange bud til et fælles fadervor, hvor alle får sat et aftryk. Bønnen bruger jeg i andagter undervejs i konfirmandforberedelsen og til selve konfirmationen," fortæller sognepræsten.

Sådan kunne fadervor have set ud, hvis det havde været Lars Buch Viftrups konfirmandklasser, der havde formuleret det:

**GUD, OMG, DU ER HIMMELSK
AL RESPEKT TIL DIG, DU STYRER FOR
VILDT
JEG ØNSKER AT KOMME TIL DIT RIGE,
FOR DET ER FOR COOL. DIT RIGE ER
FEDT!
MÅ DET SKE, SOM DU SYNES
I SKANDERBORG, SÅLEDES OGSÅ I AN-
DRE BYER
TAK FOR ALT DET GODE, DU GIVER OS,
FOR DE GODE MÅLTIDER, SOM VORES
MOR LAVER, FOR MADPAKKER, SLIK OG
SODAVAND
MAN SKAL IKKE BÆRE NAG I DEN HER
VERDEN, FOR SÅ KOMMER MAN INGEN
STEDER, OG DU ER HER FOR MIG OG**

ALLE ANDRE, OG SÅDAN ER DET BARE.
TAK FOR DIN TILGIVELSE. TILGIV,
HJÆLP OS, ELSK OS.
FRI MIG FRA MIN KARMA. MED DIN
HJÆLP HOPPER VI IKKE I FÆLDER. FRI
OS FOR AL ONDSKAB I VERDEN OG VIS
OS LYSETS VEJ.
DU VIL NOK ALTID BESTEMME, MEN VI
BLIVER NØDT TIL AT PRØVE DIG AF. VI
ER MAGTFULDE SOM DIG, GUD, MEN
DU ER HELT KLART DEN STØRSTE.
AMEN

Billedet over artiklen er i øvrigt fra en anden konfirmandopgave,
nemlig en male-workshop, hvor konfirmanderne skulle male
Gud.

GJERLEV KIRKE

I LANDSBYEN GJERLEV LIGGER GJERLEV KIRKE MED SIT ØSTVENDTE TÅRN OG MODERNE VÅBENHUS. HER HAR FOLK GENNEM 800 ÅR GÅET IND OG UD AD KIRKENS DØRE – FØRST AF KVINDE- OG MANDEDØRENE, MEN SENERE AD SAMME DØR.

Af Bo Billeskov Grünberger

Gjerlev ligger lige nord for Randers, og Gjerlev kirke, der er bygget omkring år 1200, har i sin tid gennemgået flere større og mindre restaureringer. Den dag i dag er man i gang med en restaurering af kirkens tagkonstruktion og tag.

Igennem Gjerlev kirkes 800-årige historie har kirken gennemgået flere restaureringer. Selvom den i dag ligner en typisk hvidkalket middelalderkirke, så adskiller kirken sig på flere måder, blandt andet ved dens tårn, der modsat mange andre kirkers er placeret i kirkens østlige ende. Kirken er bygget i romansk stil, men kirkens loft, der oprindeligt var et træloft er sidenhen blevet spidshvælvet, og vinduerne er under en af kirkens restaureringer blevet forstørrede.

FRA GODSEJER TIL SELVEJE

Fra Gjerlev kirke blev bygget omkring 1100–1200 og frem til 1798, var den ejet af adelige og hørte fra ca. 1550 og frem til 1798 under godset Overgaard, der ligger omkring 15 kilometer fra Gjerlev. I 1798 overgik ejerskabet af kirken til menigheden selv, og med menighedsrådsloven fra 1903 blev kirken selvejende.

I løbet af 1800-tallet havde præsterne i Gjerlev kirke været overvejende missionske, og da kirken overgik til selveje, hed præsten Hans Christian J. Lyngge, som også var missionsk. Først i 1917 kom en grundtvigsk præst til kirken, Ejnar Bjørnbak, der var betænkelig ved at søge embede i kirken, da han vidste, at sognet var udpræget missionsk. Han blev dog indsat 29. november 1917 og fungerede som præst i Gjerlev kirke i omkring fire år.

TO DØRE BLEV TIL ÉN

Oprindeligt gik man ind i Gjerlev kirke ad to indgange: en indgang til kvinder og udøbte børn, og en til mænd. De to overliggere til de gamle døre er nu indmuret i kirkens tårn, og der kan man se, at kvindeoverliggøren er smukkere dekoreret end mændenes, hvilket var normalt for tiden. Omkring år 1400 blev kirkens første våbenhus bygget, kvindeindgangen blev muret til, og alle gik nu ind gennem samme dør.

I 2007 fik Gjerlev kirke et nyt våbenhus, der blev kirkens tredje våbenhus gennem årene. Det gamle våbenhus fra 1867 var i dårlig stand, og det nye våbenhus, der er tilpasset til resten af kirken, kom til i stedet. Dermed mødes man af et lyst og dejligt lokale, når man træder ind ad døren, hvor der er moderne toiletfaciliteter og videre adgang ind til kirkerummet.

ET USÆDVANLIGT TÅRN

En usædvanlig ting ved Gjerlev kirke er, at tårnet er placeret i kirkens østlige ende, altså i samme ende som også alteret er placeret. Tårnet blev bygget omkring samme tid som det oprindelige våbenhus fra 1400-tallet, og det har oprindeligt været med røde munkesten, men er nu kalket hvidt. Det har været gennem flere større renoveringer, og især tårnets tag har gentagne gange været udskiftet. Senest blev taget repareret i 1955, hvor blytækker Hermansen blev hyret til at omsmelte og genopsætte kirkens tag. Hermansen fik hele 2000 kroner for opgaven, men det dækkede så også indkøb af materialer og ekstra bly til det nye tag!

Da blytækker Hermansen havde beset opgaven vendte han tilbage til menighedsrådet og anbefalede, at man hævdede udgiftsloftet til 3500 kroner og også beklædte gavbspærene med bly. Aarhus Stift vendte dog tommelfingeren nedad, fordi man mente, at det var for stor en overskridelse af budgettet, og i stedet godkendte man et lån til opgaven på 3000 kroner. Opgaven endte med at koste 3700 kroner og blev klaret som en del af et større projekt, hvor man installerede et såkaldt 'tunghøreanlæg'. Tunghøreanlægget bestod af en

mikrofon på prædikestolen og otte telefoner, der var placeret rundt om i kirkerummet. Anlægget blev i 1985 erstattet af en teleslynge.

NYT ALTER

Der skete meget i Gjerlev kirke mellem 1930 og 1950'erne: Kirken gennemgik en større restaurering, hvor blandt andet prædikestol og tårnet blev restaureret. I 1948-49 fik kirken også en ny altertavle, der erstattede den gamle altertavle fra 1874, som blot var et krucifiks skåret i træ. Da Nationalmuseet undersøgte kirkens inventar i 1935 i forbindelse med restaureringen, beskrev man altertavlen således:

”Alterprydelsen er et nyere Krusifix. Det staar paa et Fodstykke, som er 36 Cm højt... Kristusfiguren er nogenlunde godt, Naturalistisk, skaaret. Korset har Trepas i øvre og i begge nedre Korsarmes Ender og en ophøjet Kant er forgyldt. Krusifixet virker spinkelt og daarligt fyldende paa sin plads. Alteret er kun en spinkel Trækonstruktion omhængt med rødt Fløjl. Stenbord findes ikke.”

GAMMEL ALTERTAVLE NY ALTERTAVLE

Der var enighed om, at Gjerlev kirke skulle have en ny altertavle, og det endte med en konstruktion i træ med et oliemaleri af Kristi opstandelse, der er malet af Johan Thomas Skovgaard, der havde talrige kirkeudsmykninger bag sig. Der var dog uenighed mellem menighedsrådet og Johan Thomas Skovgaard, da den første skitse til altertavlen viste Jesus, der træder op fra en sarkofag. Menighedsrådet mente ikke, at det passede med Bibelen og bad Johan Thomas Skovgaard om en ny skitse. Det var Johan Thomas Skovgaard ikke tilfreds med, og enden på det hele blev, at man beholdt det oprindelige motiv, der i dag er Gjerlev Kirkes alterbillede.

Gjerlev sogn har 928 indbyggere, hvoraf 827 er medlem af folkekirken. Gjerlev kirke ligger omkring 12 kilometer nord for Randers.